



Opleidingsvereisten voor DAIMH-leden

1. Inleiding

De DAIMH hanteert kwaliteitsstandaarden. Een van de instrumenten om deze kwaliteit te borgen is een systematische registratie van leden. Aan deze registratie, gedifferentieerd naar IMH-consulent en IMH-specialist, gaat een opleidingstraject vooraf conform vastgestelde opleidingsvereisten. In deze notitie worden de opleidingsvereisten voor IMH-consulent DAIMH en IMH-specialist DAIMH beschreven.

Daarbij wordt uitgegaan van een opgebouwd opleidingstraject in drie fasen: (1) een opleiding in een van de basisdisciplines die betrokken zijn bij de gezondheidszorg voor infants (Infant Mental Health), (2) een basale specifieke scholing in de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen en een (3) specialistische vervolgopleiding. Daarbij worden de uitgangspunten gehanteerd zoals die gangbaar zijn binnen de WAIMH (World Association for Infant Mental Health).

2. Opleidingsstructuur

De opleiding tot IMH-consulent of IMH-specialist is opgezet als een scientist-practitioner opleiding met een multitheoretisch, multi-/transdisciplinair en multimodaal karakter. Dit betekent dat de opleidingen het vak leren door theoretische kennis te verwerven en deze integreren in de praktijk onder persoonlijke begeleiding en supervisie van ervaren IMH-professionals. Daarbij dienen theoretische kennis en professioneel handelen geïntegreerd te worden alsmede een juiste beroepsattitude verworven te worden.

Het onderwijs wordt gecombineerd met literatuurstudie, opdrachten, rapportage en vaardigheidstraining.

Om geregistreerd te worden in het register van de DAIMH is een reguliere basisopleiding in een van de disciplines die betrokken zijn bij de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen vereist. Daarnaast dient een lid werkzaam te zijn in het werkveld van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen.

De opleiding tot **IMH-consulent** bestaat uit ten minste de volgende onderdelen:

- 108 uren theoretisch en praktisch onderwijs (contacturen) op het gebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen;
- 60 uren literatuur en/of praktijkopdrachten;
- 360 uren praktijkervaring op het werkgebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen. De opleiding is gespreid over ten minste 1 jaar.

De opleiding tot **IMH-specialist** bestaat uit ten minste de volgende onderdelen:

- 180 uren theoretisch en praktisch onderwijs (contacturen) op het gebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen;
- 160 uren babyobservatie (methodiek E. Bick) (80 uren observatie in de thuissituatie en 80 uren uitwerking ervan);
- 60 uren bespreking (contacturen) over de baby-observaties in kleine groep onder begeleiding van een baby-observator begeleider;

- 180 uren literatuurstudie en/of praktijkopdrachten waaronder een afsluitend werkstuk;
- minimaal 720 uren praktijkervaring op het werkgebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen.
- De opleiding is gespreid over ten minste 2 jaren.

3. Vooropleiding

Tot de opleiding **IMH-consulent** worden toegelaten diegenen die:

- afgestudeerd zijn als arts, psycholoog, pedagoog of 'HBO-plusser' met een vergelijkbare expertise;
- minimaal 16 uur werkzaam zijn op het gebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen.
- met goed gevolg een intake/selectieprocedure hebben doorlopen.

Tot de opleiding **IMH-specialist** worden toegelaten diegenen die:

- ingeschreven staan in het BIG-register als arts, psychiater, GZ-psycholoog of psychotherapeut of klinisch psycholoog, het register kinder- en jeugdpsychologen NIP, het register orthopedagoog diagnostiek en behandeling NVO of HBO-plussers met een vergelijkbare expertise;
- minimaal 16 uur werkzaam zijn op het gebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen;
- met goed gevolg een intake/selectieprocedure hebben doorlopen.

4. Nadere eisen met betrekking tot het opleidingsprogramma

4.1. IMH-consulent

Theoretisch en praktisch onderwijs IMH-consulent (108 contacturen)

In het cursorisch gedeelte worden cursussen op het gebied van modellen, theorie, screening, triage, indicatiestelling en de psychopathologie van het zeer jonge kind in een samenhangend programma aangeboden. Een belangrijk gezichtspunt van waaruit het cursorisch deel is georganiseerd is dat van relatievorming en ontwikkeling; de samenhang tussen de biologische, cognitieve, communicatieve, emotionele en sociale ontwikkeling van het jonge kind. Deze ontwikkeling speelt zich af in de relatie ouder-kind-context. Aandacht voor theorieën op het gebied van (co-)regulatie en vanuit een psychodynamisch perspectief dienen onderdeel van het curriculum te zijn. Er is aandacht voor preventie. Infant Mental Health houdt zich immers niet alleen bezig met die situaties waarin reeds van een pathologische ontwikkeling sprake is, maar ook met situaties waarin de ontwikkeling van een baby wordt bedreigd en pathologie mogelijk nog voorkomen kan worden.

Het theoretisch en praktisch onderwijs omvat in elk geval de laatste wetenschappelijke inzichten omtrent:

- systemische en psychodynamische theorieën;
- het intergenerationele perspectief;
- relatievorming
- risico en protectieve factoren;
- screening en triage
- het classificatiesysteem DC 0-5;
- ontstaan van ouderschap en de psychologische geboorte van het kind;
- ontwikkeling van het kind;
- psychopathologie • de methodiek van baby- en peuterobservatie;
- kortdurende ondersteuningstechnieken;
- Sociale kaart en verwijzingsmogelijkheden;
- beleidsmatige aspecten in de eigen organisatie
- Persoonlijke verbinding en passie mbt IMH.

Literatuur en Praktijkopdrachten IMH-consulent (60 uur)

De literatuurstudie dient ter voorbereiding en verdieping van het cursorisch onderwijs. Tijdens de opleiding worden praktijkopdrachten verstrekt, die in de praktijk van de opleiding en buiten de contacturen worden uitgevoerd en vervolgens in de opleiding geëvalueerd. Mede hierdoor draagt de opleiding er zorg voor dat de afstemming tussen theorie en praktijk bevordert en gewaarborgd wordt.

Praktijkervaring IMH-consulent (360 praktijkuren)

Minimaal 360 uren praktijkervaring op het werkgebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen.

4.2 IMH-specialist

Theoretisch en praktisch onderwijs van de IMH-specialist (180 contacturen)

In het cursorisch gedeelte (180 contacturen) worden cursussen aangeboden vanuit een breed perspectief omdat infant mental health een veelheid aan vakgebieden en disciplines bestrijkt, maar ook verdieping, omdat het vakgebied vraagt om specialistische kennis en klinische vaardigheden. Een belangrijk gezichtspunt van waaruit het cursorisch deel is georganiseerd is dat van de ontwikkeling; de samenhang tussen de biologische, cognitieve, communicatieve, emotionele en sociale ontwikkeling van het jonge kind. Deze ontwikkeling speelt zich af in de relatie ouder-kind-context. Aandacht voor theorieën op het gebied van (co-)regulatie en vanuit een psychodynamisch perspectief dienen onderdeel van het curriculum te zijn.

In het cursorisch deel staat de diagnostiek en behandeling van het jonge kind in relatie tot zijn ouders centraal. Bij diagnostiek dient breed gekeken te worden. Interventies en behandelingen zijn bij voorkeur kindvolgend en op ondersteuning en behandeling van de kwaliteit van de ouder-kind relatie gericht. Er is binnen het onderwijs ook aandacht voor preventie. Infant mental health houdt zich immers niet alleen bezig met die situaties waarin reeds van een pathologische ontwikkeling sprake is, maar ook met situaties waarin de ontwikkeling van een baby wordt bedreigd en pathologie mogelijk nog voorkomen kan worden.

Deze hoofdthema's worden in de opleiding als volgt uitgewerkt: ontwikkeling vanuit infant onderzoek, psychodynamische modellen, psychopathologie, observatie, diagnostiek en interventies, preventie, de relatie gezin en professional, interdisciplinaire samenwerking, juridische en ethische aspecten.

Het theoretisch en praktisch onderwijs omvat in elk geval de laatste wetenschappelijke inzichten omtrent:

- ontstaan van ouderschap en de psychologische geboorte van het kind;
- ontwikkeling van het kind;
- de neurobiologie;
- psychopathologie;
- risico en protectieve factoren;
- systemische en psychodynamische theorieën;
- het intergenerationele perspectief;
- relatievorming
- het classificatiesysteem DC 0-5;

- de methodiek van baby- en peuterobservatie;
- diagnostiek- en interventietechnieken;
- het uitvoeren en evalueren van behandelingen vanuit IMH perspectief;
- de sociale kaart van de ouder-kind behandeling,
- het opbouwen van een netwerk in de eigen regio, behandel- en verwijzingsmogelijkheden;
- beleidsmatige aspecten in de eigen organisatie
- Persoonlijke verbinding en passie mbt IMH

Literatuur en Praktijkopdrachten van de IMH-specialist (180 uur)

De literatuurstudie dient ter voorbereiding en verdieping van het cursorisch onderwijs. Tijdens de opleiding worden opdrachten verstrekt, die buiten de contacturen en binnen de werksetting van de opleiding worden uitgevoerd en vervolgens in de opleiding ter discussie gesteld en geëvalueerd. Mede hierdoor draagt de opleiding er zorg voor dat de afstemming tussen theorie en praktijk bevordert en gewaarborgd wordt.

Babyobservatie van de IMH-specialist (160 uur babyobservatie (80/80) en 60 uur intervisie)

De babyobservatie vormt een belangrijk onderdeel van het opleidingstraject, waarbij het accent ligt op het ervaren leren. Centraal in de methode staat het op een systematische manier leren kijken naar baby's in relatie met hun ouders/gezin/context. Babyobservatie is niet zozeer een objectiverende wijze van gegevens verzamelen, maar een participerende observatie, waarin de observator zelf deel uitmaakt van het te observeren systeem. De eigen attitude en beleving van de observator zijn daarom een belangrijke factor in het observatie proces. De observatiebesprekingen vinden plaats in subgroepen. Door het kleine aantal deelnemers per groep is er gelegenheid voor reflectie en kan de betekenis van de observaties worden uitgewerkt. Voordat men met de observaties begint wordt de specifieke methode uitgebreid besproken.

Praktijkervaring van de IMH-specialist (720 uur)

Minimaal 720 uren praktijkervaring op het werkgebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen.

5. Eisen met betrekking tot de opleiders en docenten

5.1 Hoofdopleider. De hoofdopleider(s) heeft (hebben) de eindverantwoordelijkheid voor de opleiding tot IMH-consulent en/of IMH-specialist. De hoofdopleider moet aan de volgende vereisten voldoen:

- minimaal 5 jaar geregistreerd zijn als IMH-specialist DAIMH;
- aantoonbare ervaring hebben van tenminste 5 jaren op het gebied van gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen en de IMH visie goed kunnen uitdragen;
- actief zijn in de praktijkuitoefening in de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen; over aantoonbare leidinggevende en didactische kwaliteiten beschikken en over up-to-date (wetenschappelijke) kennis over ontwikkelingen op het gebied van de IMH-visie
- Aangemeld als supervisor IMH-specialist/ consulent DAIMH (lijst supervisors DAIMH)

5.2 (Hoofd)docenten. (Hoofd)docenten zijn de personen die een **aanzienlijk / het grootste deel** van het cursorisch gedeelte van de opleiding verzorgen. Zij dienen deskundig te zijn op het gebied van hun basisdiscipline en de IMH visie en principes kunnen integreren en uitdragen in hun onderwijs. (Hoofd)docenten zijn lid van de DAIMH en minimaal 5 jaar geregistreerd als IMH-

specialist DAIMH. Aangemeld als supervisor IMH-specialist/ consulent DAIMH (lijst supervisors DAIMH)*

5.3 Gastdocenten. Gastdocenten zijn de personen die naast de (hoofd)docenten een specifieke les of een kleiner cursorisch gedeelte van de opleiding verzorgen. Zij dienen deskundig te zijn op het gebied van hun basisdiscipline en de IMH visie en principes kunnen integreren in hun onderwijs. Zij zijn bij voorkeur geregistreerd als IMH-specialist DAIMH of IMH-consulent DAIMH.

5.4 (Baby-observatie) supervisors. Supervisors zijn personen die superviseren over werkzaamheden op het gebied van de gezondheidszorg van nul tot zesjarigen. Supervisors moeten voldoen aan de volgende eisen:

- Minimaal 5 jaar geregistreerd IMH-specialist DAIMH;
- aantoonbare ervaring hebben van tenminste 5 jaren op het werkgebied van de gezondheidszorg voor nul tot zesjarigen; Aangemeld als supervisor IMH-specialist/consulent DAIMH bij de DAIMH (lijst bij de DAIMH) en geregistreerd supervisor bij een andere beroepsvereniging**

** afwijkingen op deze eisen zijn in uitzonderlijke gevallen mogelijk in overleg en afstemming met de DAIMH

6. Opleidingsinstelling

Als opleidingsinstellingen die een opleiding tot IMH-consulent of IMH-specialist verzorgen, komen alleen in aanmerking opleidingsinstellingen die ook reguliere beroepsopleidingen in de gezondheidszorg aanbieden of op een andere manier nauw betrokken zijn met (onderwijs en opleiding in) het klinische werkveld van een IMH-specialist/IMH-consulent.

7. Praktijkinstelling

De opleiding tot IMH-consulent of IMH-specialist is werkzaam binnen een praktijkinstelling die aan de volgende voorwaarden voldoet:

- Een van de volgende werkterreinen op het gebied van de individuele kinder- en jeugdpsychologische zorg:
 - o gezondheidszorg
 - o gehandicaptenzorg;
 - o somatische zorg, ziekenhuis;
 - o jeugdhulpverlening/jeugdzorg;
 - o aanbod biedt aan zeer jonge kinderen (0-6 jaar) en hun ouders/verzorgers;

Voor de opleiding tot IMH-consulent DAIMH en IMH-specialist DAIMH geldt dat de instelling voldoende mogelijkheden dient te bieden om minimaal de praktijkervaring op te doen die nodig is in het kader van de opleiding.

8. Evaluatie en Toetsing

Binnen de opleiding worden de kennis en vaardigheden van de opleiding tot IMH-consulent of IMH-specialist getoetst en wordt de voortgang van de opleiding met betrekking tot het beroepsmatig functioneren regelmatig geëvalueerd. Bij aanvang dient een intake-gesprek te worden gevoerd waar wordt beoordeeld of de opleiding aan de basiseisen voldoet.

De maatstaven bij toetsingen en evaluaties en de consequenties van negatieve uitkomsten dienen met de opleiding te worden gecommuniceerd. Ook dient duidelijk te worden aangegeven dat iemand die bij herhaling blijkt geeft niet te voldoen aan de eisen die gesteld zijn binnen de opleiding, door de hoofdopleider de verdere toegang tot de opleiding kan worden ontzegd. De hoofdopleider laat zich hierbij adviseren door de opleidingscommissie.

Maart 2024 Bestuur DAIMH